

Literature:

1. Voronin DE Formation of motivational and value attitude of students to physical education in the process of realization of the health paradigm. Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports: coll. Science. e.g. for ed. S.S. Yermakova. Kharkiv: KhDADM (XXPI). 2005. № 2. pp. 12–22.
2. Griban GP Influence of physical exercises on mental and intellectual activity of students. G.P. Mushroom. Zhytomyr: Ruta. 2008. 121 p.
3. Kotov E. The level of students' interest in physical education and sports. Physical education, sports and health culture in modern society: Coll. Science. wash. Lutsk. 2005. pp. 250–253.
4. Matukova G. Physical culture as a quality of personality. Young sports science of Ukraine: coll. Science. works in the field of physics. cult. and sports. Vip. 7. Vol. 2. Lviv: NFV «Ukrainian Technologies». 2003. pp. 255–258.
5. Nosko MO Health technologies in physical education: a monograph. M.O. Nosko, S.W. Гаркуша, O.M. Voedilova. К.: СПД Чалчинська Н.В. 2014. 300 p.
6. Nosko MO Forming a healthy lifestyle: a textbook. Kyiv: Lesya. 2013. 160 p.

УСЛАВЛЕНІ ІМЕНА ПОЛТАВЩИНИ:

**АМБОДИК-МАКСИМОВИЧ НЕСТОР МАКСИМОВИЧ (1744–1812) –
ДОКТОР МЕДИЦИНИ, ПРОФЕСОР, ЗАСНОВНИК ВІТЧИЗНЯНОГО
АКУШЕРСТВА, УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ФІТОТЕРАПЕВТ**

Закалюжний В.М.
(Полтава, Україна)

Нестор Максимович Амбодик-Максимович – український вчений, медик, ботанік і фітотерапевт, який стояв у витоків вітчизняного акушерства. Завдяки йому було впроваджено застосування акушерських щипців (медичний інструмент, який застосовують для вилучення голівки плоду під час пологів). Видав наукову працю «Искусство повивания, или Наука о бабичьем деле». Ще за життя отримав звання «батька акушерства». Окрім того він доктор Страсбурзького університету, автор першої книги в Російській імперії з ботаніки – «Ботаніки початкові основи» [1-11].

До речі, свій псевдонім Амбодік, Нестор обрав не випадково. У перекладі з латини «Ambo dic» означає – скажи двічі, узятий у знак того, що по батькові та прізвище Нестора Максимовича Максимович тотожні.

Народився майбутній учений Нестор Максимович Амбодик-Максимович 7 листопада 1744 року в селі Веприк Гадяцького повіту, що на Полтавщині. Батько Нестора був настоятелем церкви в Гадяцькому полку. Ази освіти хлопчик отримав вдома, далі його віддали до сільської парафіяльної школи. По її завершенню навчався в Київській духовній академії (пізніше Києво-Могилянська академія), яку закінчив у 1768 році [1-4, 10].

А вже за рік подався до Петербурга й вступив до Петербурзької медичної школи морського шпиталю. За два роки Нестора, як перспективного й здібного студента, направили по особливій стипендії княгині Катерини Голіциної-Кантемір (1720–1761) на медичний факультет Страсбурзького університету у Франції для вдосконалення своїх знань у царині медицини. Тут він навчався акушерству у знаменитого професора Рідерера. За чотири з половиною роки проведених за кордоном, Максимович захистив докторську дисертацію «Про печінку людини» (1775 р.), яка отримала схвальні відгуки від тодішніх світил медицини. Далі стажувався в Німеччині, проходив практику в клініках, відвідував лекції. По завершенню навчання повернувся до Петербурга й після складання іспитів отримав право на медичну практику як молодший лікар. Водночас розпочав читати лекції про акушерство в шпиталях та лікарських школах [4-8].

У 1777 році Нестора Амбодика-Максимовича знову відрядили за кордон – поглиблено вивчати акушерство. По поверненню до Росії у 1781 році, Амбодика-Максимовича призначили викладачем школи при Кронштадському Адміралтейському шпиталі, а за кілька років він став професором «повивального мистецтва» при акушерській школі. Максимович перший запровадив читання своїх лекцій російською мовою, до нього це робилося виключно латиною [4, 5].

У 1797 році за ініціативою Нестора Амбодик-Максимовича в Санкт-Петербурзі засновано Клінічний повивальний інститут. Ви думаєте, що Амбодик-Максимович став директором інституту? Нічого подібного: приїжджі лікарі іноземці і явні шарлатани тримали його в «чорному тілі», а начальником інституту став віденський лікар Йосип Моренгейм. Вся діяльність Нестора Максимовича була перейнята високим патріотизмом, любов'ю до науки і невичерпною енергією у вихованні вітчизняних кадрів лікарів-акушерів. Тут склав перші підручники та словники з акушерства, ботаніки. Автор перших наукових настанов з акушерства «Искусство повивання...». Велику увагу приділяв фітотерапії, зокрема, використанню вітчизняних лікарських рослин.

Розробляв російську медичну термінологію, створював багатомовні термінологічні словники (латинською, французькою і російською мовами), до яких включив терміни не лише з різних джерел, але й створені ним особисто. Був почесним членом Санкт-Петербурзької медичної колегії й Вільного економічного товариства [1-3].

Окрім того, Максимович започаткував проведення практичних занять. На створеному макеті наочно демонстрував перебіг нормальних та патологічних пологів. Ця конструкція мала вигляд жіночого таза з дерев'яною лялькою-дитиною. Коли виникали «труднощі з народженням» то професор застосовував прямі та вигнуті сталеві щипці з дерев'яними ручками, які накладалися на голівку ляльки й допомагали їй проходити пологовими шляхами жінки. А ще застосовував срібний катетер й інші інструменти, які були виготовлені за його власними моделями та малюнками. Максимович написав чимало праць із акушерства, які на той час були революційними. За його підручниками навчалося чимало поколінь акушерів.

Н.М. Амбодіку-Максимовичу належить наступний вислів, що яскраво характеризує обережний, вдумливий підхід батька вітчизняного наукового акушерства до питання про ведення пологів: «...Вміла і моторна бабка і розсудливий лікар, не про пошук марної собі слави, але про загальну користь що печуться, більше можуть зробити при пологах одними своїми руками, чим всіма

іншими штучними знаряддями (інструментами)». На противагу цьому погляду доречно згадати, що в той же час у Геттінгенській клініці «Озіандера» (1753–1822 рр.) операція накладання щипців застосовувалася в 40% пологів. Багато положень і досі не втратили своєї актуальності, наприклад, описані ним форми вузького таза майбутніх матерів лягли в основу класифікацій вузького таза, запропонованих надалі багатьма авторами. А ще накладання акушерських щипців при тазовому передлежанні (коли малюк народжується сідничками чи ніжками вперед) є й досі актуальним. Але насамперед вчений був прихильником природного перебігу пологів, без стороннього втручання. Так звана вичікувальна тактика пологового процесу широко застосовується сучасними лікарями. Широке застосування набув запропонований ним метод масажу статевих органів породіллі, що попереджує можливу післяпологову кровотечу. Такий масаж застосовується і в сучасній акушерській практиці [4, 5, 7].

Праця Амбодика-Максимовича «Мистецтво сповивання» – це перший посібник із педіатрії. Окрім того, вчений уклав медичні словники й став творцем російської медичної термінології. А ще Нестора впевнено можна назвати першим фітотерапевтом. Він надавав великого значення рослинам при лікуванні багатьох захворювань, висловлюючи передову на той час думку: «Чим більше єднання з природою, тим більших успіхів від лікарської науки та більшої користі від уживаних ліків надалі очікувати можна». На основі цього в 1784 році видав книгу «Енциклопедія харчування й лікування, складена особистим лікарем Її Імператорської величності Катерини II в 1784 році професором Н. Амбодіком», що являє собою багаті зібрання описів лікарських рослин [4].

У 1793 році Нестора Максимовича обрали почесним членом Медичинської Колегії. У ті роки вчений розробив проєкт розвитку акушерської освіти в Російській імперії. Але він так і не був реалізований. У 54 роки Нестор Максимович Амбодик-Максимович припинив викладацьку роботу. Подробиці його життя останніх 14 літ невідомі. Трапляються лише поодинокі згадки, що він працював консультантом при Петербурзькій лікарні. Мешкав Амбодик-Максимович останні роки свого життя у Петербурзі в приватному будинку в Хлібному провулку.

Помер професор Нестор Максимович Амбодик-Максимович 24 липня 1812 року у Петербурзі. Наразі точне місце його поховання невідоме. Однак професор Петербурзької медичної академії А.А. Гуркін повідомляє, що в молодості в периферійних кварталах Новодівочого цвинтаря він бачив надмогильну плиту з написом «Амбодик-Максимович Н.М.». Нині науково – дослідний інститут гінекології та акушерства РАН у Санкт-Петербурзі носить ім'я нашого земляка Н.М. Амбодика-Максимовича [8].

Список використаних джерел:

1. Амбодик-Максимович Н.М. // УРЕ.
2. Амбодик-Максимович Н.М. // ЕСУ.
3. Биологи. Биографический справочник / Т.П. Бабий, Л.Л. Коханова, Г.Г. Костюк и др. – К.: Наукова думка, 1984. – С. 26–27.
4. Данилишина Е.И., Обысова Е.С. Н.М. Максимович-Амбодик. – М.: Медицина, 1976. – 52 с.
5. Біктімiров В.В., Шевчук С.М. Перший російський професор сповивального мистецтва (До 175-річчя з дня смерті Н.М. Максимовича-Амбодика) // Педіатрія, акушерство і гінекологія. 1989. № 4. – С. 55–56.

6. Медицина в Україні. Видатні лікарі. Кінець XVII – перша половина XIX століть. Київ : Телеоптик, 1997. – С. 19–21.
7. Плющ В. Нестор Амбодик-Максимович // Праці Наукового товариства імені Шевченка. Лікарський збірник. – Нова серія. 2002. – Т. 11. – С. 249–253.
8. Германов В.Т., Симрок В.В., Сергиенко С.Н. Видные деятели акушерства и гинекологии : в 2 т. Луганск : ООО «НВФ "СТЕК"», 2003. Т. 1. – С. 6–8.
9. Ганіткевич Я. Історія української медицини в датах та іменах. – Львів : Наукове товариство ім. Шевченка, 2004. – С. 213.
10. Бойчак М.П., Лякина Р.Н. Их путь в медицину начинался с Киево-Могилянской академии. – Киев : Мединформ, 2011. – 329 с.
11. Червяк П.І. Медична енциклопедія. – Київ : ВЦ «Просвіта», 2012. – С.1180.

МОДЕЛЬ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОМАНДИ УПРАВЛІННЯ

Зуб О.В.

(Полтава, Україна)

Команда управління проектом складається з менеджерів, які безпосередньо задіяні у виконанні управлінських дій. Ключовою фігурою у ній є менеджер проекту, він призначається організацією-виконавцем для досягнення цілей проекту. Будучи особою, яка відповідає за успіх проекту, менеджер проекту перебуває у центрі взаємодій між зацікавленими учасниками проекту й самим проектом. Ця особлива роль вимагає від нього відповідної компетентності – сукупності знань, особистісного ставлення, навичок і відповідного досвіду, які необхідні для успішного виконання окремих функцій. Менеджер проекту «повинен бути здатним розуміти проект до дрібниць, але при цьому управляти ним, виходячи з комплексного бачення проекту. Ця посада вимагає гнучкості, сильних лідерських якостей, вміння домовлятися, а також солідного знання практики управління проектами». Складність і комплексність проектних дій породжує потребу у високому рівні технічної компетентності, володінні економічними, правовими, управлінськими знаннями, тому створення компетентної проектної команди є необхідною умовою ефективної роботи над проектом.

Компетентність команди управління проектом має охоплювати:

- 1) міжнародні системи знань з проектного менеджменту;
- 2) знання контексту проекту (стандартів та нормативних актів виробничої галузі, у якій здійснюється проект);
- 3) вміння узгоджувати цілі усіх зацікавлених учасників проекту;
- 4) знання та навички загального менеджменту;
- 5) навички міжособистісних відносин.

Основи побудови компетентності:

- відповідальність;
- менеджерські здібності;
- безперервне підвищення кваліфікації;
- системні знання з управління;
- практичний досвід управлінської діяльності;
- особистісні якості (психологія, етика).

Отже, управління проектом вимагає створення досить презентабельної команди менеджерів, яка б забезпечувала виконання усіх управлінських процесів.